

YECHEZKEL SIVAK, ADV. (LL.M)
GALI ETZION, ADV. (LL.M)
10 krauze street Netanya
P.O Box 2542, Netanya 42124

יחזקאל סיבק, עו"ד
גלי עזיון, עו"ד
מרחוב קראוזה 10 נתניה
ת.ד. 2542, נתניה 42124

טל: 09-8656147 פקס: 09-8858752

דוא"ל: sivakadv@netvision.net.il

תאריך: יום שני 07 מרץ 2016 כ"ז אדר א תשע"ו

לכבוד
חה"כ ניסן סלומינסקי
יו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת
ירושלים
מכובדי

הנדון: עמדה בעניין תיקון תקנות בתי המשפט (אגרות); (תקנות בתי המשפט לענייני משפחה (אגרות))
תקנות הדיינים (אגרות); תקנות בתי הדין הדתיים הדרוזיים (אגרות)
(תקנות בתי הדין השרעיים (אגרות))

הח"מ, אשר ייצגו את התובעת בתובענה ייצוגית ת"צ 4455-08-13 סלם נ' מדינת ישראל, תובענה, אשר בזכותה, בעיקר, מובא התיקון שבנדון לאישור הועדה הנכבדה, מבקשים להביא את הערותיהם להצעת התיקון התקנות.

בתמצית יאמר, כי אמנם מדובר בתיקון חשוב ביותר, היסטורי, אך למרבה הצער תיקון שלא היה יוצא אל הפועל, כפי שקבע בית המשפט העליון בעניין סלם, אלמלא ההליכים הייצוגיים.

כך, התיקון מבוצע באיחור של כ-10 שנים, לאחר שאלפי מתדיינים בבתי המשפט למשפחה נאלצו לשלם אגרות גבוהות באלפי שקלים מהאגרות הקבועות בבתי הדין הדתיים עבור זכות הגישה לערכאות; כאשר התנהלות המדינה, כפי שקבע עוד בית המשפט העליון בעניין סלם, היא "שנים גרירת רגליים אחת גדולה". הכול על חשבון הציבור. שנים לאחר שוועדה ציבורית קבעה שיש להשוות בין האגרות. רק לאחר שבית המשפט לעניינים מנהליים ובית המשפט העליון קבעו חד משמעית כי המדינה לא עשתה דבר לתיקון המצב אלא לאחר הגשת התובענה הייצוגית.

מדובר במצב בלתי נסבל שבו המדינה, שאמורה לאכוף את עקרונות השוויון ולמנוע הפלייה, היא זו שמפלה את אזרחיה ועורכת תיקון רק תחת הליכים משפטיים. לגופו של עניין יאמר כי התיקונים המוצעים משפרים בהחלט את המצב, אך אינם מביאים לשוויון מלא באגרות בערכאות השונות, עבור הליכים זהים. לאחר כל השנים של "גרירת רגלים", לאור העובדה שהמדינה לא תפצה את אלפי המתדיינים שנאלצו לשלם אלפי שקלים ביתר, מצופה כי למצער, תפעל להחלת שוויון מלא באגרות, כפי שיפורט להלן.

רקע והשתלשלות

1. ב-1995 הוקמו בתי משפט לענייני משפחה ונחקק חוק בית המשפט לענייני משפחה תשנ"ה 1995.
2. בספטמבר 1995 אושרו תקנות בית משפט לענייני משפחה (אגרות) התשנ"א-1995.
3. מלכתחילה, היו האגרות אמורות להיות קרובות או זהות לאגרות בבתי הדין הדתיים. בפועל אגרות המשפחה, היו גבוהות משמעותית מהאגרות בבתי הדין הדתיים בגין הליכים מקבילים וזהים.
4. בנובמבר 2006 לפני קרוב ל-10 שנים הוגשה עתירה לבג"ץ בעניין בג"ץ 9155/06 מרכז ברירה נגד שר המשפטים). בעתירה נתבקש ביהמ"ש לקבוע, בין השאר כי תקנות ביהמ"ש לענייני משפחה (אגרות) בטלות כיוון שהן גבוהות מאלה הנקובות בתקנות מקבילות של בתי הדין הדתיים. כן נתבקש כי שר המשפטים יתקין תקנות חדשות המשוות את גובה האגרות..
5. ביוני 2007 – לפני קרוב ל-9 שנים, בעקבות הגשת העתירה הוקמה ע"י שר המשפטים ועדה לבחינת אגרות בענייני משפחה בערכאות השיפוט. השתתפו בה נציגי משרד האוצר, הנהלת בתי המשפט, בתי הדין

YECHEZKEL SIVAK, ADV. (LL.M)
GALI ETZION, ADV. (LL.M)
10 krauze street Netanya
P.O Box 2542, Netanya 42124

יחזקאל סיבק, עו"ד
גלי עזיון, עו"ד
מרחוב קראוזה 10 נתניה
ת.ד. 2542, נתניה 42124

טל: 09-8656147 פקס: 09-8858752
דוא"ל: sivakadv@netvision.net.il

הדתיים, משרד המשפטים ולשכת עורכי הדין. הוועדה התבקשה לבחון את ההסדרים החקיקתיים הקיימים, אופיים של ההליכים בענייני משפחה בערכאות השונות, סכומי האגרות...

6. ביולי 2009, לפני קרוב ל-7 שנים – הגישה הוועדה את מסקנותיה ("הדו"ח") לשר המשפטים. "הדו"ח"¹ קבע כי: "פער דרמטי זה בין סוגי האגרות אינו מוצדק. יש לשאוף לשוויון בסוג זה של הליכים". בהתאם קבעה הוועדה (ברוב כל החברים, בדעת מיעוט מתנגדת של נציג בתי הדין הרבניים), כי יש להפחית את אגרות בתי המשפט למשפחה ולהשוות בין לבין אגרות בהליכים זהים בבתי הדין הדתיים. נקבע מתווה להפחתת משמעותית באגרות משפחה.³

7. מסקנות הדו"ח אומצו על ידי שני שרי המשפטים מאז (נאמן ולבני).

8. בפועל לא נעשה דבר, כפי שנקבע על ידי שתי ערכאות (בית המשפט לעניינים מנהליים ובית המשפט העליון), עד הגשת התובענה הייצוגית.

9. באוגוסט 2013, 4 שנים לאחר הגשת הדו"ח, הוגשה תובענה ייצוגית - ת"צ 4455-08-13 סלם נ' מדינת ישראל. בה התבקש בית המשפט להשיב לתובעת ולשאר המתדיינים בבתי המשפט לענייני משפחה, את ההפרש שבין האגרות ששילמו לבין האגרות שהיו משלמים בגין הליכים זהים בבית הדין הדתי הרלוונטי.

10. ביום 14 בינואר 2015 קיבל בית משפט קמא, את בקשתה של התובעת לאשר את תביעתה כייצוגית בעילה של הפרת שתי זכויות יסוד של הקבוצה - הפליה, הפרת זכות הקבוצה לשוויון ופגיעה בזכות הגישה לערכאות, וכן בעילה של גבית אגרה בלתי סבירה באופן קיצוני ובעילות של עשיית עושר (ר' סעי' 94 להחלטה).⁴ כאמור, במסגרת ההחלטה קבע בית המשפט לעניינים מנהליים מרכז (כב' השופטת נד"ב) כי המדינה לא פעלה לקידום תיקון התקנות במשך שנים ארוכות מאז הגשת הדו"ח.

11. בפברואר 2015 הוגשה בקשת רשות הערעור בר"מ 1418/15 מדינת ישראל נ' סלם. הדיון נקבע ל-23/11/2015.

12. בנובמבר 2015 התקיים דיון בבקשה. שני ימי עבודה עובר לדיון, התפרסמה ב"עיתוי מופלא" כתבה על כך שמשרד המשפטים מתקן את התקנות. במסגרת הדיון קבע בית המשפט העליון, בין השאר כי "אנו תוהים אם אלמלא הוגשה תובענה היה מתקדם משהו. שום דבר לא קרה. 6 שנים גרירת וגליים אחת גדולה". בית המשפט העליון קיבל אמנם את ערעור המדינה, בין השאר, בעקבות הודעת המדינה על תיקון התקנות וקבע כי בשלב הזה מדובר במסלול שאינו מתאים. בית המשפט העליון ביקר חריפות, כאמור, את התנהלות המדינה ואף פסק הוצאות לטובת התובעת.

¹ סי' 37-44 לבקשת האישור, סי' 24 לתגובת המדינה לבקשה לאישור
² סי' 75 לדו"ח

³ עמדת מנהל הנהלת בתי המשפט ד"אז, השופט משה גל, שהיה חבר בוועדה, היתה כי יש לחתור לשוויון מלא בסכומי האגרות בין הערכאות השונות. וכי כל פתרון ביניים שאינו מוביל לשוויון מלא עלול לעורר בעיות בדבר חוקיות ההסדר (סי' 28 לדו"ח).

⁴ בית משפט קמא קבע, בין השאר בסעיף 70 להחלטה כי: בעניינינו מדובר כאמור בהליכים מקבילים בערכאות השונות. לא הוכח לכאורה בעניינינו כי קיימים טעמים ענייניים המצדיקים שוני בין האגרות בערכאות השונות, ולהיפך – הצוות שאת המלצותיו אימצה שרת המשפטים, מצא שאין שוני רלבנטי המצדיק את הפרשי האגרות נושא הדיון. על כן אי השוויון בשיעור האגרות בתקנות האזרחיות לעומת האגרות בבתי הדין הדתיים עולה לכאורה כדי הפליה פסולה בין שווים". כן בית המשפט קבע בין היתר, כי "בעניינינו כאמור הוכח לכאורה שהפער המשמעותי בין האגרות האזרחיות לבין האגרות שבבתי הדין הדתיים הוא פער שאינו סביר באופן מהותי" (סעיף 74) ובהמשך (סעיף 87): התרופה הראויה לכאורה היא השוואת חיוביהם של חברי הקבוצה לחיובי המתדיינים בערכאות הדתיות, על דרך ההשבה של עודף האגרה לקבוצה.

YECHEZKEL SIVAK, ADV. (LL.M)

GALI ETZION, ADV. (LL.M)

10 krauze street Netanya

P.O Box 2542, Netanya 42124

טל: 09-8656147 Tel: פקס: 09-8858752 Fax:

דוא"ל: sivakadv@netvision.net.il e-mail:

יחזקאל סיבק, עו"ד

גלי עציון, עו"ד

מרחוב קראוזה 10 נתניה

ת.ד. 2542, נתניה 42124

13. הח"מ המשיכו לעקוב אחר תיקון התקנות, ולאחר שלא נענו, אף פנו לקבלת מידע על פי חוק חופש המידע.

14. ביום 24/2/2016 הגישו הח"מ עתירה על פי חוק חופש המידע נגד שרת המשפטים על מנת שיפורסמו לוח זמנים ונוסח תקנות לתיקון התקנות כמובטח

15. ביום 3/3/2016 הודע על הדיון שבנדון. נוסח תיקון התקנות פורסם רק ביום 6/3/2016.

לגופו של התיקון

16. לגופו של התיקון, כפי שעולה מהטבלה המצ"ב, אשר מפאת חוסר הזמן והפרסום המאוחר של נוסח התקנות, מתייחסת להשוואה בין האגרות בבתי המשפט לענייני משפחה לבתי הדין הרבניים, נעשתה השוואה בפרטים רבים, ביחס להליכים רבים. יחד עם זאת לא נערכה השוואה מלאה.

17. כאמור, בשלב זה, לאור העובדה שהמדינה המשיכה לגבות במשך שנים ארוכות אלפי שקלים ביתר מאלפי, שלא לאמר עשרות אלפי מתדיינים בבתי המשפט למשפחה, עליה להחיל שוויון מלא בין המתדיינים, ולחפסיק לאלתר את הפלייתם לרעה של המתדיינים בבתי המשפט לענייני משפחה.

בכבוד רב

יחזקאל סיבק, עו"ד גלי עציון, עו"ד

YECHEZKEL SIVAK, ADV. (LL.M)
GALI ETZION, ADV. (LL.M)
10 krauze street Netanya
P.O Box 2542, Netanya 42124

יחזקאל סיבק, עו"ד
גלי עזיון, עו"ד
מרחוב קראוזה 10 נתניה
ת.ד. 2542, נתניה 42124

טל: 09-8656147 פקס: 09-8858752

דוא"ל: sivakadv@netvision.net.il

אגרות בית המשפט לענייני משפחה	אגרות בית הדין הרבני
<p>תביעה בעניין מזונות או מדור, לרבות הגדלה, הפחתה או ביטול, הודעה לצד שלישי, שיפוי, תביעה למזונות או מדור מן העיזבון או מן היורשים וכן אכיפת פסק חוץ בעניינים אלה 235</p>	<p>מזונות – השוואה בין האגרות (א) תביעת מזונות וכל הליך הקשור בתביעה שהגיש התובע, לרבות מזונות ילדים פטור מאגרה (ב) תביעה או בקשה לביטול פסק-דין בענין מזונות או להפחתת שיעורמזונות 234 249</p>
<p>תביעה בענין מזונות או מדור, לרבות הגדלה, הפחתה או ביטול, הודעה לצד שלישי, שיפוי, תביעה למזונות או מדור מן העיזבון או מן היורשים וכן אכיפת פסק חוץ בעניינים אלה 235</p> <p>כל תביעה אחרת לרבות אישור הסכם כאשר אין תביעה תלויה ועומדת בענין או ערעור בבית המשפט לענייני משפחה 477</p> <p>בבית משפט לענייני משפחה האגרה היא 235 + 477 + 500</p>	<p>תביעת גירושין 4 (א) תביעה לגירושין – כולל כריכת מזונות, החזקת ילדים וכל צווי העזר הנלווים 500 345 בבית הדין הרבני האגרה היא = 500 345</p>
	<p>4(1) (ב) תביעה לחלוקת רכוש הכרוכה בגירושין 500 348</p>
<p>כל תביעה בענייני רכוש בין בני זוג שאינה לסכום כסף קצוב, שנובעת מהקשר בין בני הזוג, לרבות תביעה לאיזון משאבים, לפירוק שיתוף, לפסק דין הצהרתי בענייני רכוש ולמתן חשבונות, יהיו מספר הסעדים ומספר פריטי הרכוש אשר יהיו 500</p>	<p>4(1) (ג) כוללת התביעה תביעות כספיות שאינן ניתנות להערכה בכסף 500 345</p>
<p>תביעה לסכום קצוב בין בני זוג שנובעת מהקשר בין בני הזוג, למעט פרט 5 – 1% ולא פחות מ 300 251</p>	<p>4(1) (ד) כוללת התביעה תביעה שניתן להעריכה בכסף – 1% מערך התביעה אך לא פחות מ- 300 249</p>
<p>בקשה בכתב 235</p>	<p>הליך ביניים המוגש בנפרד מהתביעה 249 בפועל לא נגבה בכלל</p>
<p>אישור הסכם בין בני זוג הנובע מהקשר בין בני הזוג כאשר אין תביעה תלויה ועומדת בענין או ערעור בבית המשפט לענייני משפחה 450</p>	<p>4(2) מתן תוקף פסק-דין להסכם גירושין – גם לפי חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973 (לרבות הסכם בענין מזונות)</p>
<p>אישור הסכם בין בני זוג הנובע מהקשר בין בני הזוג כאשר אין תביעה תלויה ועומדת בענין או ערעור בבית המשפט לענייני משפחה 450</p>	<p>1(ו) אישור הסכם ממון לפי סעיף 2 לחוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973 251 פער של 200 ₪ באגרה</p>
<p>כל תביעה אחרת לרבות אישור הסכם כאשר אין תביעה תלויה ועומדת בענין או ערעור בבית המשפט לענייני משפחה 477</p>	<p>בקשה למינוי אפוטרופוס לפסול דין או לקטין 249</p>
<p>כל תביעה אחרת לרבות אישור הסכם כאשר אין תביעה תלויה ועומדת בענין או ערעור בבית המשפט לענייני משפחה 477</p>	<p>בקשה להחזקת ילדים 251 350 פער של 127 ₪ באגרה</p>
<p>ערעור ובר"ע 650</p>	<p>ערעור ובר"ע 650</p>